

SCHAKEN

door
Hans Böhm

11-jarige grootmeester

Het 11-jarig schaakwonderkind Bodhana Sivanandan uit Engeland heeft als jongste speelster in de geschiedenis de titel van vrouwengrootmeester behaald. Gelijk al deze eerste zin roept een berg aan emoties, commentaren, andere inzichten, frustraties en kritiek op schaaktitels in het algemeen op. Ik las van alles op de vele sites en in de wereldwijde aandacht die aan deze historische prestatie werd gegeven want Bodhana, de jongste Britse kampioene, is ook de jongste persoon die ooit Engeland vertegenwoordigde. We gaan langs een paar invalshoeken.

Waarom zijn er aparte titels voor vrouwen? Is dat nu negatieve of positieve discriminatie? Er bestaat toch ook geen aparte categorie vrouwen-schrijvers of vrouwen-kunstenaars? Het antwoord is simpel: de aparte categorie is aangemaakt om het vrouwen-schaak te promoten. Aan het algemene WK mogen ook vrouwen meedoen, alleen is daar noch in het verleden noch in het heden ook maar een fractie van een minieme kans op. De hoogstgeplaatste vrouw op de wereldranglijst 2026 is de Chinese Ju Wenjun met Elo-rating 2565, dat is rond

plaats 230 in de totale ratinglijst. De enige uitzondering was Judit Polgar, de sterkste vrouwelijke schaakster ooit, die in 2003 even op plaats 10 stond. Opmerkelijk genoeg had en heeft Judit de mening dat er geen aparte vrouwelijke titels zouden moeten zijn, omdat dat een negatief effect heeft. Ze gaat daarbij voorbij aan het feit dat zij een grote uitzondering was. Mijn mening over dit fenomeen is gebaseerd op het fysieke verschil tussen man en vrouw. In alle fysieke sporten presteert de top bij de vrouwen ongeveer tien procent minder dan de top bij de heren. Denksporten, waarbij je soms vijf uren moet concentreren, hebben zeker ook een fysiek element. Dus als je een aparte categorie hebt bij voetbal en tennis en zwemmen dan is een aparte categorie bij schaken gerechtvaardigd.

Wat is het verschil tussen vrouwelijke Grootmeester en vrouwengrootmeester? Daar zit een enorm verschil tussen en dat alleen al is een reden om het af te schaffen want je wordt een beetje suf om het netjes uit te leggen. Er zijn ongeveer 50 vrouwen die de titel Grootmeester dragen. Een titel behoud je voor het leven, ook al zakt je rating. Het geeft direct aan hoe goed iemand objectief is want de voorwaarden

zijn voor iedereen gelijk. De minimale rating om de GM-titel aan te vragen is 2500 en dat is een sterke rating: op de actuele wereldranglijst staat Susanto Megaranto uit Indonesië met 2500 op plaats 580. Dat is dus gewoon een hele goede speler. Nu heb je onder de Grootmeestertitel de titel Internationaal Meester (I.M.). Daarvoor heb je een minimale rating nodig van 2400, dan zit je rond plaats 1700 op de wereldranglijst, ook niet gek maar toch een groot verschil met de GM-titel. En dan weer onder de I.M.-titel zit de vrouwen-grootmeestertitel. Dat zegt niet zo veel over iemands werkelijke kracht. Gelukkig heeft Bodhana al een eerste I.M.-norm op zak en het zal niet lang duren voor ze een echte I.M. is. Zij wil veel meer geschiedenis gaan schrijven, dus dit is pas het begin. Voor een meisje is het bijzonder wat ze gepresteerd heeft, maar laten we het niet overdrijven: het jongetje Mishra Abhimanyu uit Amerika behaalde in 2021 met 12 jaar en 4 maanden de GM-titel.

J. M. Frayna - B. Sivanandan

Janelle Mae Frayna is een Filipijnse vrouwengrootmeester en tevens nationaal kampioene. Deze partij werd gespeeld tijdens de Olympiade in Samarkand,

september 2026.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 e6 5.Dd3

Een ongebruikelijke voortzetting in deze Slavische verdediging, die wit geen voordeel biedt.

5...Pbd7 6.e4 dxe4 7.Pxe4 Pxe4 8.Dxe4 Pf6 9.Dc2 c5 10.dxc5 Lxc5 11.Ld3 Ld7 12.0-0 h6 13.Pe5 0-0 14.Pxd7 Dxd7 15.Lf4 Tfd8 16.Tad1 De7 17.De2 Ld4 18.Lb1 Dc5 19.h3 Td7 20.b3 Tad8

Zwart heeft zich gezond ontwikkeld, de stelling is in evenwicht.

21.Lc2 e5 22.Le3?

Waarom? Na 22.Lc1 blijven beide partijen kansen houden: zwart met een licht actievare stelling, wit met het loperpaar.

22...Lxe3 23.Dxe3 Da5!

Zwart wil binnenvallen op d2 want 23...Dxe3 24.fxe3 Td2 25.Txd2 Txd2 26.Tf2 levert niets op.

24.Txd7 Txd7 25.Td1 Dxa2! 26.Txd7 Pxd7 27.Lf5

Ik vermoed dat wit in de vooruitberekening een fout heeft gemaakt en dacht dat 27.Dd3 hier zou winnen, maar zwart heeft 27...Pf8.

27...Da1+ 28.Kh2 Pf6 29.c5 Dd4 30.Dxd4 exd4 31.Kg3 g6 32.Ld3 a5 33.Kf4 Pd7 34.Lc2 Pxc5

en zwart won het eindspel soepel.

Heel volwassen gespeeld allemaal van Bodhana, nu nog met een rating van 2380...